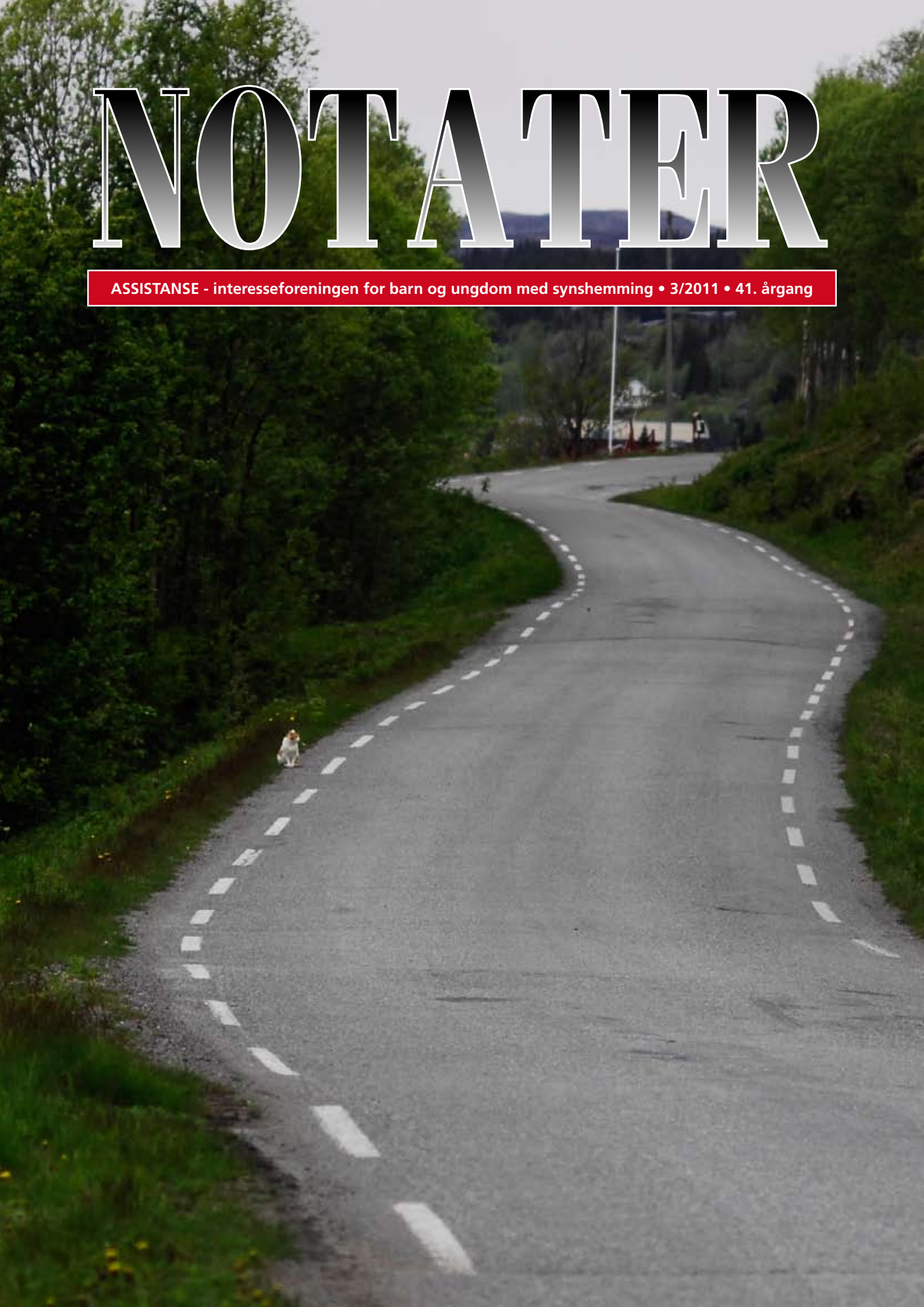

NOTATER

ASSISTANSE - interesseforeningen for barn og ungdom med synshemming • 3/2011 • 41. årgang

FYLKESLAGSLEDERE

FINNMARK	Kontoret Assistanse kontor@assistanse.no	Sporveisgata 10	0354 Oslo	22 56 88 24
TROMS	Sissel-May Berntzen sissel.may.berntzen@tromsokolen.no	Stallovegen 35	9016 Tromsø	48 21 53 53
NORDLAND	Siv Olsen Hagen siv-hag@online.no	Holsteveien 9	8011 Bodø	47 01 23 01
TRØNDELAG	Per Norman Oma Per.Norman.Oma@ntebb.no	Nardoskrenten 17	7032 Trondheim	73 93 89 83
MØRE OG ROMSDAL	Grete Bæverfjord grete.baverfjord@gmail.com	Vennevold	6612 Grøa	71 69 62 32
SOGN OG FJORDANE	Kontoret Assistanse kontor@assistanse.no	Sporveisgata 10	0354 Oslo	22 56 88 24
HORDALAND	Trond Hauge trhauge4@online.no	Sædalssvingene 54	5098 Bergen	55 22 13 41
ROGALAND	Knut-Oskar Sørskår ko-soer@online.no	Kristtornveien 14	5535 Haugesund	98 07 78 81
VEST-AGDER	Trine Lohne Olsen trlool@hotmail.com	Salemsveien 15	4640 Søgne	98 88 68 33
AUST-AGDER	Kontoret Assistanse kontor@assistanse.no	Sporveisgata 10	0354 Oslo	22 56 88 24
VESTFOLD	Erik Bostrom erik.bostrom@sandefjord.toyota.no	Solløkkakroken 9	3233 Sandefjord	33 46 07 29
ØSTFOLD	Cathrine A. Nordli tineandersen79@hotmail.com	Åsgårdveien 420	1850 Mysen	95 18 70 79
TELEMARK	Tom Alexandersen vo242r@hotmail.com	Røsslyngvegen 30	3734 Skien	35 54 36 63
HEDMARK/ OPPLAND	Stig Wien stig_wien@hotmail.com	Gerhard Schöningsgt 17	2315 HAMAR	97 74 59 88
BUSKERUD	Kontoret Assistanse kontor@assistanse.no	Sporveisgata 10	0354 Oslo	22 56 88 24
OSLO/AKERSHUS	May-Lene Sakshaug eiriksak@online.no	Hubrovegen 13	1929 Auli	48 18 35 00

HJEMMESIDENE til Assistanse: <http://www.assistanse.no>
E-POST: Notater: notater@assistanse.no Leder: leder@assistanse.no
Kasserer: kasserer@assistanse.no Kurskomite: kurs@assistanse.no Hjemmesidene: postmaster@assistanse.no

Redaksjonskomite Notater: Karen Marie Oma: kmoma@ntebb.no
Sissel-May Berntzen: sissel.may.berntzen@tromsokolen.no
Svein Erik Haldorsen: svein.erik@haldorsen.se

STYRET 2011

Leder:	Eli Vogt Godager elivg@online.no	Nord-Torpvegen 1564	2880 Nord-Torpa	mob: 95 93 65 83 (jobb) 23 33 19 00 (hjem) 61 11 19 04
Styremedlem	Hilde M. Hansen hi-ha2@online.no	Libakkfaret 1 b	1184 Oslo	22 74 34 25 91 85 69 07
Styremedlem	Christine Amlie christine.amlie@gmail.com	Tømmeråsen 11	5232 Paradis	55 13 38 80 95 96 21 95
Styremedlem (red. Notater)	Karen Marie Oma kmoma@ntebb.no	Nardoskrenten 17	7032 Trondheim	73 93 89 83 93 88 63 48
Styremedlem	Kjetil Klemetrud siklemet@online.no	Karl B. Nordbysvei 14	2050 Jessheim	95 04 35 96
Styremedlem (red. Notater)	Sissel-May Berntzen sissel.may.berntzen@tromsokolen.no	Stallovegen 35	9016 Tromsø	48 21 53 53
Styremedlem	Ellen Kathrine Dahl e-kath-d@online.no	Korsveien 11	2006 Løvenstad	47 28 87 57

Valgkomite: Vegard Bjørnstad og Jørn Morten Dahl

**Nr.3
2011**

NOTATER

NOTATER

Sporveisgt. 10
0354 Oslo

Tlf. 22 56 88 24

Fax. 22 56 88 28

Årsabonnement kr 200,-
Gratis for medlemmer

Planlagt utgitt 4 utgaver
i 2011

Forsidebilde: Veien fram
Foto: Øystein Hvalsengen

REDAKSJONSKOMITE

Karen Marie Oma
Sissel-May Berntzen
Svein Erik Haldorsen

Lederen: Fellesskapet - en viktig verdi	side 4
Ventetiden er over	side 5
Sammenslåingen med blindforbundet	side 6
Redaksjonen har ordet.....	side 7
Om å leve med Aniridi	side 8
Kyss, klapp og klem på dekk	side 8
Hilsen fra et styremedlem	side 10
Blindeforbundets internasjonale arbeid	side 11
Norges Blinde, et godt og viktig blad	side 11
Fra Assistanse til Blindeforbundet	side 12
Nye hefter fra Huseby	side 13
«Braille - My musical language»	side 13
Prosessen fram mot integrering i NBF	side 14
Skriveleir 4 - en stor begivenhet er over	side 14
Rapport fra NLB's skriveleir	side 16
En sommer er over	side 16
Historisk familiesamling i Nord-Trøndelag	side 18
Omorganisering av Statped	side 20
Novelle: En ganske vanlig dag på skolen	side 21
Oversikt over aktuelle rettigheter og muligheter	side 22
Informasjonsmaterieill fra Assistanse	side 23

Kyss klapp og klem
på dekk
side 8

NBF's inter-
nasjonale arb.
side 11

Braille - my musical
language
side 13

Skriveleir 4 - stor-
begivenhet over
side 14

En sommer er
over
side 16

**FRIST FOR STOFF
TIL NESTE NUMMER**

15. november 2011

**MANUSKRIFT/DISKETT
SENDES TIL:**

ASSISTANSE
Sporveisgt. 10, 0354 Oslo

**MANUSKRIFT KAN OGSÅ
MAILES TIL:**

kontor@assistanse.no
notater@assistanse.no

LEDEREN HAR ORDET...

Fellesskapet – en viktig verdi

Av Eli Vogt Godager

Som samfunn har våre verdier blitt satt på prøve denne sommeren og høsten. De tragiske hendelsene den 22.07.11 har på et eller annet vis preget oss alle. Kan lett bli platt å si eller skrive noe om det, da det er sagt så mye flott og så mye riktig og viktig i etterkant av denne dagen. Men det tiden som har gått har vist er at fellesskap er en viktig verdi. Et fellesskap der det er mulig å søke trøst, forståelse og støtte på en vanskelig vei.

Dette er en verdi som er grunnpilaren i Assistanses arbeid, og det var vel også grunnlaget for arbeidet startet opp for over 40 år siden. Noen ville skape en arena for å dele erfaringer, og som jeg nettopp skrev; gi hverandre støtte langs en vanskelig vei. Assistanse som organisasjon blir forhåpentligvis nedlagt fra 01.01.12, men fellesskapet blir ikke nedlagt. Prisnippene om erfarings- og kunnskapsdeling og samhold står minst like sterkt i Norges blindforbund. Vi kommer inn i en organisasjon som også hegner om dette som verdi, og ikke bare som en passiv verdi, men som praksis. Det er praksis som teller. At vi faktisk stiller opp for hverandre, når det er behov for det.

Foreldrekurset er en manifestasjon av dette. Der er vi sammen, deler sorger og gleder, og knytter kanskje kontakter som blir en del av hverdagen. Dette skal vi ta vare på også i årene som kommer. Vi skal finne nye måter å organisere på, men fellesskapet skal vi utvikle videre.

Karen Marie Oma deler et annet sted i Notater 3/2011 erfaringer om "tid for to", også det et viktig fellesskap. Vi som er foreldre/foresatte i en utfordrende hverdag har kanskje ekstra behov for "tid for to" eller "tid alene". Mange kunne nok underskrevet på behovet. Artikkelen gir inspirasjon til faktisk å ta ansvar for å skape seg selv denne muligheten. Kanskje kan flere finne muligheter..., det behøver ikke være så avansert for å virke...

Fellesskap er overskriften her, det har vært overskrift mange steder denne ettersommeren. For meg er det også en påminnelse om den utfordrin-

gen mange av vår unger og ungdommer står i daglig. De mangler sosiale nettverk og sosiale fellesskap. Mange av dem er mye alene, nettverket er familien. Det er en litt sår påminnelse. Det gjør vondt. For det er et område vi som foreldre/foresatte ikke kan gjøre så mye, vi kan ikke organisere venner, det kan ikke fattes enkeltvedtak om å få til det sosiale. Jeg er nok ikke alene om å føle at jeg kommer til kort. Det krever styrke å gå ved siden av våre barn og unge, til å være med dem både i opp- og nedturen. Oppturene er kanskje ikke så vanskelig. Nedturene kan være tyngre. Da betyr fellesskapet vi kan skape med andre foreldre/foresatte mye. Det kan være der vi finner den styrken vi trenger. Derfor er det så viktig å ta vare på mulighetene til å treffes og dele livets små og store problemer. Deler vi problemer, kan vi også dele gleder.

Sammen skal vi ta vare på fellesskapet som finnes i Assistanse også i fremtiden.

Illustrasjon: Roseblader
Foto: Øystein Hvalsengen

Ventetiden er over – veien ligger åpen foran oss

Lørdag den 24.09.11 er en merkedag i synsNorge. Før klokka 12.00 kunne man lese følgende på Blindedeforbundets nettsider;

"Foreldreforeningen Assistanse innlemmes i Norges Blindedeforbund. Etter dagens landsmøtevedtak ønskes også foreldre/foresatte til blinde og svaksynte barn og ungdom velkommen som medlemmer i Norges Blindedeforbund. – Dette betyr utrolig mye, sier Assistanses leder, Eli Vogt Godager.

Til nå har bare blinde og svaksynte hatt rett til medlemskap i Blindedeforbundet. Deres foreldre/foresatte har ikke kunnet bli medlemmer.

Landsmøtet 2011 har fattet følgende historiske vedtak: "Videre kan opptas som medlemmer av Norges Blindedeforbund foreldre/foresatte til svaksynte og blinde barn og ungdom under myndighetsalder, som for øvrig fyller kravene til medlemskap i Norges Blindedeforbund."

"For å gi mulighet for sammenslåing av foreldreforeningen Assistanse og Norges Blindedeforbund, slår landsmøtet fast at alle medlemmer i Assistanse pr. 31. desember 2011 kan bli medlemmer av Norges Blindedeforbund."

Foreldreforeningen Assistanse har allerede vedtatt å legge ned sin organisasjon, under forutsetning av at Assistanses medlemmer kan bli medlemmer i Blindedeforbundet.

Blindeforbundets landsmøte for to år siden applauderte "frieriet" fra Assistanse. Landsmøtet i 2009 gjorde et enstemmig vedtak om å be sentralstyret innlede samtaler med foreldreforeningen.

– Sterkere sammen

– Dette betyr utrolig mye for rettighetene til barn og unge. Vi står sterkere sammen - i én stor og slagkraftig organisasjon, som kan snakke med én stemme overfor politiske myndigheter, sier Eli Vogt Godager, leder i Assistanse.

Fra landsmøtesalen

Blindeforbundets leder, Atle Lunde er enig: – Dette betyr veldig mye for Blindedeforbundet. Vi får med alle, og det styrker oss. Målet er å bidra til selvstendige og aktive liv hele veien gjennom livsløpet, og mye av grunnlaget legges jo i barndommen, sier Lunde." Videre kan man lese på www.blindeforbundet.no

"Eget foreldreutvalg

Fra 2012 vil Norges Blindedeforbund nedsette et eget foreldreutvalg, som skal ivareta alle aspekter ved det å være foreldre, - enten det er seende foreldre til synshemmede barn, synshemmede foreldre til synshemmede barn, eller synshemmede foreldre til seende barn.

– Da skulle alle sider ved foreldrerollen som Blindedeforbundet behøver å interessere seg for, være dekket. Medlemmer til utvalget skal velges blant seende og synshemmede foreldre, og det vil bli lagt vekt på at sentrale personer i Assistanse skal være med i utvalget. Ressurser til utvalgets arbeid vil bli avsatt i budsjettet for 2012, sier generalsekretær Gunnar Haugsvæen."

Det er med stor glede og entusiasme jeg formidler dette glade budskapet. Ikke bare blir vi sterkere politisk som en organisasjon – vi får også flere arenaer å treffes på. Vi blir en viktig stemme i en solid organisasjon – det er vår alles oppgave å ta ansvar videre.

Forts. neste side

Vårt engasjement skal finne fotfeste på nytt – blant nye mennesker. Vedtaket er godt forankret i Blindeforbundet. Ventetiden har skapt den nødvendige tilliten til at dette er veien å gå i arbeidet med å styrke rettigheter og muligheter for mennesker med synshemming – uavhengig av alder.

Som leder er det ikke med vemod, men med stolthet jeg formidler dette. Vi som har hatt verv i Assistanse de siste årene tok en modig og real beslutning når vi fremmet forslaget om å legge ned egen organisasjon og ”fusjonere” med Blindeforbundet. At det først ble nesten enstemmig vedtatt hos oss og deretter så godt mottatt i Blindeforbundet, borger for gode arbeidsvilkår fremover.

To fornøyde ledere etter at vedtak er fattet

Vi gleder oss til å ta fatt! Eli Vogt Godager

Sammenslåingen med blindeforbundet

Av Sverre Fuglerud

Siden det enstemmige vedtaket på Assistanses årsmøte i fjor høst om sammenslåing med Norges Blindeforbund, har det skjedd mye. Det viktigste er kanskje det formelle som må på plass i Norges Blindeforbunds vedtekter. Endring av Blindeforbundets vedtekter er en omfattende prosess. Alle forslag må behandles gjennom en lang prosess, og alle Blindeforbundets fylkeslag har støttet forslaget om at foreldre til synshemmede barn kan bli medlem i Norges Blindeforbund. Alle foreldre i Assistanse kan med dette forslaget bli medlem i Norges Blindeforbund og være det så lenge man ønsker. For fremtiden må man melde seg inn før barnet er myndig, men man kan altså da være medlem så lenge man ønsker

I slutten av september er det landsmøte i Blindeforbundet som endelig avgjør om det blir vedtektsendring. Selv om det kreves 2/3 flertall for å endre vedtektene tyder alt på at dette forslaget vil få tilstrekkelig flertall. Det er et historisk stort landsmøte med hele 93 delegater som skal avgjøre denne saken, og landsmøtet kan også følges på Blindeforbundets hjemmeside, <<http://www.blindeforbundet.no>>. Møtet starter 22. september og avsluttes søndag 25. september. Det har vært viktig å bruke årsmøtene til å forklare hvorfor foreldre til synshemmede barn og unge også bør kunne være medlem i Norges Blindeforbund, og jeg har selv vært til stede på flere årsmøter og opplevd at det er stor forståelse for hvorfor dette er viktig. Stor takk også til de av dere fra Assistanse som har stilt opp på årsmøter i fylkene og forklart hvorfor Assistanse ønsker å bli en del av Norges Blindeforbund.

I forbindelse med landsmøtet blir også det nyutbygde senteret i Hurdal åpnet. Dette kan nå gi et bedre tilbud til synshemmede, og særlig vil mange barn og unge ha stort utbytte av det flotte senteret. Det er bl.a. svømmehall, gymsal med klatrevegg, lydrom og mye annet spennende. Også ute ligger forholdene enda bedre til rette for ulike aktiviteter!

Blindeforbundet har fylkeslag med bemannede kontorer i alle landets 19 fylker. I en rekke fylker har det vært ulike aktiviteter rettet mot synshemmede barn og deres familier i samarbeid med Assistanse i området. Det har også vært arrangementer der flere fylkeslag samarbeid innenfor en region. Det vil bare bli viktigere i tiden som kommer å få til et godt tilbud til synshemmede barn og deres familier over hele landet. Da er det viktig at dere som foreldre gjør dette sammen med fylkeslagene. Ta kontakt med fylkeslagskontoret

i ditt fylke og hør om hvilke planer de har og hva dere kan bidra med.

Assistanse og Blindeforbundet har i mange år samarbeidet i politiske saker som gjelder barn og unges hverdag i stor grad. Dette samarbeidet blir utviklet videre. Når det kommer høringer og ønske om deltakelse fra Blindeforbundet i ulike sammenhenger som gjelder barn og unge blir ledelsen i Assistanse trukket med. Vi får mange henvendelser, så det er i hvert fall ikke mangel på oppgaver!

På Blindeforbundets landsmøte vil det også bli vedtatt handlingsplan for hva organisasjonen skal styre etter de tre neste årene innen det interessepolitiske arbeidet.

Flere av temaene er ekstra viktig for barn og unge. Det gjelder deltakelse i utdanning, arbeid, idrett og tilgang til dør-til-dørtransport. Akkurat nå brukes det mest ressurser på å sikre en bedre transport-tjeneste for synshemmede. Vi har gått håp om at det i statsbudsjettet for 2012 kommer penger til en nasjonal forsøksordning som skal sikre funksjonshemmede med stort behov for TT dette på et tilstrekkelig høyt nivå, betydelig bedre enn det som finnes noe sted i landet. I første omgang er målet å ha dette som en forsøksordning i tre fylker, og gjennom erfaringene i disse fylkene bygge ordningen ut til bl.a blinde og svaksynte for hele landet.

Til nå har fylkene hatt ansvaret for ordningen og det gir store forskjeller og en altfor dårlig ordning. Inntil den nasjonale ordningen kommer på plass er det imidler-

tid viktig å kjempe hardt for at ordningen i fylkene blir så bra som mulig, så derfor har dette vært en viktig sak i valgkampen nå i høst. Ellers dukker det stadig opp aktuelle saker som krever umiddelbar innsats. Nå i sommer har det vist seg at synshemmede i noen fylker ikke lenger kan komme inn i ordning med særskilt inntak til videregående skoler. Dermed må man vente til tett oppunder skolestart for å vite om man har kommet inn, og enkelte vil miste muligheter til å gå på den skolen som er den beste for dem. Her har vi fått saken opp i media og jobbet politisk for å endre dette. Foreløpig skal gammel ordning med rett til særskilt inntak gjelde, men dette skal utredes nærmere, så det er viktig at vi er på banen fremover. Dette viser også at eksisterende rettigheter ikke er en selvfølge. I Blindeforbundet er vi helt avhengig av å få vite når barn og unge får problemer som vist i saken over, for at vi skal bli kjent med saken og vite omfanget av den. Det er bare å ringe eller maile når som helst!

Sammen skal vi sikre synshemmede størst mulig deltakelse i alle deler av samfunnet. Lovverket i Norge har en svært positiv utvikling og vi er på rett vei, men dette kommer ikke av seg selv!

Sverre Fuglerud

Leder for Blindeforbundets interessepolitiske avdeling

Tlf.: 990 03 662.

e-post: fuglerud@blindeforbundet.no

Redaksjonen har ordet

Norges Blindeforbund har endret vedtektene, slik at vi som foreldre (til barn under 18 år) kan bli fullverdige medlemmer i organisasjonen. Nåværende medlemmer i Assistanse får tilbud om medlemskap, uavhengig av barnets alder. Det er kun en overgangsordning. Dette gjør det mulig for vår forening å fullføre prosessen med å styrke “slagkraften” for våre barn og unge.

I tillegg til foreldrekursene som har vært gjennomført hver høst, har vi en svært viktig funksjon i medlemsbladet, Notater. Denne utgaven er nest siste i den formen vi har det nå, men vi er overbeviste om at vi får videreført våre budskap i “Norges Blinde”. Det er organet for medlemmene i Norges Blindeforbund. I tillegg har vi mulighet til å bli “hørt” i Radio Z, som er den nye radiostasjonen i regi av blindeforbundet.

Adressen er: www.radioz.no.

Vi foreldre/foresatte må fortsatt være like aktive, etter at vi har blitt en del av Norges Blindeforbund. Det betyr at vi bl.a. må videreføre en eller annen form for redaksjon – som spesielt ivaretar interessene for våre barn og unge. Dette vil vi komme tilbake til i neste nummer av Notater.

Det meste av teksten til dette nummeret er skrevet før vedtektene ble endret (24. september 2011). Det er grunnen til at budskapet i denne utgaven av Notater kan virke forvirrende. Vi håper at du som leser vil vise forståelse for dette.

Med hilsen fra Redaksjonen, Karen Marie Oma, Sissel May Berntzen og Svein Erik Haldorsen.

Om å leve med aniridi – ny håndbok utgitt av Aniridi Norge

Håndboken har vært et prosjektsamarbeid mellom foreningen Aniridi Norge, Senter for sjeldne diagnoser (SSD), og både brukere og fagpersoner har bidratt med innhold. Prosjektet har hatt som mål å lage en håndbok for mennesker med aniridi og å formidle nyttige faktakunnskaper om diagnosen som finnes pr. i dag.

Håndboken er elektronisk tilgjengelig på

<http://www.aniridi.no/handbok/>

Kyss, klapp og klem på dekk Tekst og foto; Karen Marie Oma

For mange år siden hadde vi en klok fastlege som påla oss å sette av minst ei helg i året til å være kjærest. Foreldrekurs var ikke godt nok, det skulle være åpen tid for bare oss to. Vi har ikke greid å gjennomføre dette hvert år. Foreldrekurset i oktober har ofte vært vår nest beste løsning, men det har vært viktig nok.

Årene tikket av gårde og tre små ble tenåringer. 20årsdagen for gifting nærmet seg og jeg drømte om bryllupsreise nr to. Cruise. På en stor båt, en sånn som gubben lager brannvarslingssystemer til, og som han hadde fortalt om fra jobbreisene sine.

Men hverdagstrollet buldret og bråkte med alle sine påfunn, så da tur skulle bestilles satt vi der og rista på hodet. Cruise? Med tusenvis av passasjerer i kø før neste sightseeing? Nope.

Vi orket ikke tanken og valgte isteden den nærmeste og enkleste løsningen: Hurtigruta. Drosje ned på havna i Trondheim og tusle om bord. Ikke billig akkurat, men tilgjengelig og fredelig.

I et halvt år lagret vi gleden bakerst i hodet. 29 juli gikk vi om bord i MS Midnatsol for å seile Trondheim-Kirkenes-Trondheim. Å, fryd! Så godt det har vært å se fram til. Åtte døgn for bare oss to, for første gang siden vi fikk barn i 1993.

22 juli ble Norge filleristet, vi så og hørte nyheter i sjøkk og vantro. Det var underlig å pakke koffertene og gå om bord i "vår" båt fredagen etterpå.

De to yngste tenåringene hadde reist til familie og venner, den eldste skulle være hjemme alene mer enn et døgn for aller første gang. Tårene satt løst hos meg, av så mange grunner.

Å gå ombord i MS Midnatsol var som å gå inn i en boble. Vi fikk tildelt et fast bord for oss to i restauranten og nøt det. Frokost og lunsjbuffét, middag ferdig servert, mengder av frukt og grønt, fersk fisk, mørt kjøtt og velsmakende desserter.

En feil ved lugarreservasjonen førte oss to dekk opp og ga bedre plass, det var helt greit for oss.

Endelig gikk det an å slippe taket i hverdagen, puste med magen og sitte uforstyrret ned. Fulle øynene med kystlandskap og ørene med båtens lyder. Store MS Midnatsol viste seg å være stillegående og stabil, i tillegg hadde vi knapt annet enn rolig hav, oppholdsvær

og dager med glitrende sol. Vi hoppet over de fleste organiserte utfluktene og tuslet istedenfor tosomme på land når båten lå ved kai lengre enn en halvtime. Jo lengre nord vi kom, jo mer økte undringen og respekten for kysten vår, for bosetting i grissgrendte bygder og villskapen i kystnaturen. Men så vakkert som det var!

Vi hørte om losen Richard With som starta opp Hurtigruta mot alle odds med få sjøkart og få fyrlykter nord for Trondheim. Han ønsket å gi kystfolket et enklere liv.

Å skape like rettigheter og tilrettelegge for alle i dette langstrakte landet vårt er jammen en svær oppgave sjøl i dag.

Men så var det oss, to stykker i ei boble, midt mellom fremmede båtgjester fra mange nasjoner. Jeg orka ikke bli kjent med noen, og det gikk helt fint an. Vi kunne bare smile, nikke og forbli i bobla vår. Være kjærest, småprate hånd-i-hånd og ha NOK TID. Tid til å være nær og tid til å bli bergtatte av naturen som stadig skiftet.

Jeg fikk shoppet souvenirs til tenåringene og beste-foreldrene, gubben holdt tålmodig ut. Utstyrt med nyfylt termokopp fant vi stolene "våre" i utsiktssalongen og bare så og så. Tid, åpen tid, masser av tid, åtte døgn er en hel liten evighet. Vi ble vugget så rolig, så rolig.

Det var tid til å tenke og fordøye, tid til å ta noen beslutninger og samtaler som hadde stått på vent.

I Bodø og Tromsø så vi mengder av lys og blomster til minne om ofrene fra Oslo og Utøya 22 juli. Tårene rant på nytt, heldigvis kjente vi ingen av de rammede personlig. I Bodø domkirke sang ei dame med gitar alene og fylte hele kirkerommet, jeg tente et lys.

Vel framme i Kirkenes ble vi med i en buss til den russiske grensa, det var over 20+ ute. Vi fikk høre om hvordan 2500 personer hadde bodd i en gruvetunnel i Bjørnevatn etter at tyskerne brente nesten alt av bebyggelse i Kirkenes seinhøsten 1944. 10 barn ble født i fukt og mørke der inne.

Forståelsen for finnmarkingene og respekten for livet i nord ble kraftig utvida der vi dro. Finnmarks-kysten med karrig jord, vind og storhav og harde arbeids-dager på havet. Fiskerkoner som fortsatt venter på menn og sønner selv om dagens teknologi og redningsskøytene gir en tryggere hverdag.

Vi nøt sol og varme til midnatt, selv om fartsvinden gjorde vindjakke og hette nødvendig innimellom. Bryllupsdagen 3 august feiret vi stille og avsluttet med midnattskonsert i Ishavskatedralen i Tromsø.

I Vesterålen og Lofoten sto høydepunktene i kø; Risøyrenna med slalomseiling gjennom den seks meter dype og femti meter brede kanalen utgravd i 1920-årene. Svære førti meter brede MS Midnatsol som snudde med baugen i fjellveggen inne i Trollfjorden. De sju søstre-fjellene på Alsten og legenden om hvorfor de ble til stein akkurat der da sola rant, og Hestmannen som skjøt hull i Torghatten.

Vi så og så, det var nytt og spennende hver dag og jeg knipset mengder av bilder. Spratt opp av dekkstolen så ullteppet flagret og vandret fra styrbord til babord for å samle motiv.

Om vi ble lei av hverandre? Om vi ble tause? Gubben hadde kart og bok med, pekte og forklarte, og jeg hadde for en gangs skyld ro til å følge med. Lange stunder fikk tenåringene våre seile sin egen sjø. Allikevel, noen få SMS'er tikka inn og fortalte at attenåringens hjemme-alenetilværelse gikk riktig så bra. Hun hadde kontakt med besteforeldre, støttekontakt og noen venninner som kom på overnatting. Alt styrt og be-

stemt av henne selv. En nyttig erfaring for oss som i utgangspunktet var svært skeptiske til å la henne være hjemme alene så lenge.

Jeg har tenkt i ettertid; hvorfor i all verden har vi ikke reist bort sånn mange ganger før?

Tja. Det krever litt overskudd å planlegge og gjennomføre. Tre barn, bikkje og marsvin skal plasseres og økonomien må gå opp.

Men kanskje har vi vært for bekymret? Hatt for store doser dårlig samvittighet til å unne oss noe som par? Jeg tror egentlig ungene tjener mye på at mor og far pleier seg sjøl. At de kommer hjem med ladde batterier og forelskelsesglimt i øyekroken.

Karen Marie og Per Oma

Men mye skal klaffe, ikke minst på barnevaktfronten. Kanskje trengs en god avlastningsordning i tillegg til venner og storfamilie, eller som i vårt tilfelle, en fleksibel støttekontakt. Vår datter har ca 4 timer i uka som brukes etter behov.

Vi må hegne om de gode ordningene som eksisterer, og vi må hjelpe hverandre med styre dårlig samvittighet. Kanskje handler det også om prioritering. Vi har lagt vekk oppussingsplaner for det nedslitte huset vårt. Ungene har ikke så mye fancy å fortelle medelever ved skolestart. Men de fikk hjem en mor og en far med litt mer overskudd og pågangsmot framfor en krevende høst. Kyss, klapp og klem.

Hilsen fra et styremedlem

Ja, så er sommeren på hell, og vel så det, og det samme er sannsynligvis Assistanse som organisasjon. Som medlem i Assistanse i åtte år og som styremedlem i to er det vemodig å si adjø til en organisasjon man vet har bidratt til å gi tilbud til, fremmet saker på vegne av og oppnådd mye for våre svaksynte og blinde barn og ungdommer. Man vet hva man har men ikke hva man får heter det, derfor er det ikke rart at man «grugleder» seg

Etter høst og vinter kommer en ny vår, og med den skal vi vokse fram som en viktig del som den store, slagkraftige organisasjonen som Blindedeforbundet er. Jeg har hatt litt kontakt med Blindedeforbundet i Troms fylke (se artikkel annet sted i Notater), og er rimelig sikker på at vi blir møtt med tillit, samt at vi får være med på å fremme saker som kan bidra til å gjøre tilværelsene mindre problematisk for barna og ungdommene våre.

Da er det vel egentlig mye opp til oss foreldre og hva vi vil i Blindedeforbundet, hvordan vi vil ha det, og når vi vil gjøre ulike aktiviteter/fremme politiske ønsker osv. Som med valget vi nettopp har lagt bak oss; hvis vi ikke deltok og brukte stemmen vår bør vi muligens være forsiktige med å surmule over de politiske beslutninger som blir gjort i kommunene og fylkene. Under forutsetning av at vi blir innlemmet i Blindedeforbundet, vil vi i styret oppfordre alle til å vise interesse og engasjement rundt omkring i fylkeslagene.

Litt er bedre enn ingenting!

På vegne av styret,
Sissel-May Berntzen

Blindeforbundets internasjonale arbeid

Kanskje har flere av dere fått samme sending i posten som oss? En fargerik og spennende konvolutt. Jeg trodde et par sekunder at jeg hadde fått et brev fra en ukjent venn langt borte..., men slik var det ikke. Det var fra Norges Blindedeforbund.

I konvolutten fant jeg en flott brosjyre om Blindedeforbundets arbeid i Nepal. Hvor solidaritetsarbeidet ikke handler om å "oppbevare folk", men om å skape arbeidsplasser for blinde og svaksynte, i et lokalsamfunn. Et svært viktig stykke arbeid. Dette er å bidra til folks gjenerobring av verdighet og mulighet til å forsørge seg selv og familien. Dette er et internasjonalt arbeid å være stolt av og det skal bli en glede å bli en del av en organisasjon som arbeider internasjonalt på denne måten.

Flere av oss i Assistanse har snakket om at når ungene våre blir voksne, og vi ikke lengre skal drive organisasjonsarbeid slik vi gjør i dag. Ja, da lurar vi på om vi ikke skal kaste oss inn i det internasjonale solidaritetsarbeidet Blindedeforbundet driver. Tenk å kanskje kunne få lov til å gjøre en forskjell for barn og unge med synshemming som lever under helt andre forhold enn oss. Vi skal fortsette å kjempe for rettigheter og muligheter her hjemme, det er ikke noe argument at "det er verre andre steder i verden". Alle samfunn må ta i bruk de ressurser som finnes for å bidra til like muligheter for alle.

Mange steder ute i verden, kan vi faktisk bidra, medisiner, opplæring, punktmaskiner og andre praktiske

ting. Vi kan bidra med erfaringer fra det fellesskap våre organisasjoner representerer.

Så dette er en enkel liten oppfordring om å støtte opp om Blindedeforbundets internasjonale arbeid. Så kan vi kanskje etter hvert være med å skape større (eller mindre) prosjekter for barn og unge med synshemming, som trenger en håndrekning for å kunne være aktive samfunnsborgere der de lever.

Bruk kontonummer 1644 08 26974 og gi din støtte til Blindedeforbundets internasjonale arbeid.

Av Eli Vogt Godager

Norges Blindedeforbund
Synshemmedes organisasjon

Norges Blinde – et godt og viktig blad

Du sitter nå og leser nest siste utgave av Notater. Nr 4/2011 blir vår siste produksjon. Men det betyr ikke at det vil slutte å komme nyttig og viktig informasjon til foreldre og foresatte.

Går landsmøtet i Norges Blindedeforbund inn for "riktige" vedtektsendringer er vi som foreldre/foresatte fullverdige medlemmer fra 01.01.12. Som medlemmer vil vi da få tilsendt Norges Blinde i posten. Et utmerket blad med lange tradisjoner. Årets årgang er nr 105 i rekken.

Norges Blinde kommer ut 11 ganger i året. Du kan motta bladet i svartskrift, i punktskrift, på lyd eller e-post dersom du er medlem. Altså vil vi få muligheten til å spre informasjon langt oftere enn med dagens fire utgaver av Notater.

Norges Blinde fungerer både som et meldingsblad der arrangementer blir annonsert, men det er også fullt opp av gode artikler om ulike spørsmål som angår mennesker med synshemming og oss rundt.

Hvordan stoff om barn og unge og for foreldre/foresatt vil falle på plass inn i Norges Blinde er enda ikke diskutert ordentlig, men jeg er helt sikker på at vi vil finne fram til en god måte bruke Norges Blinde også som en kanal for noe av det stoffet vi i dag trykker i Notater. Og kanskje vil vi kunne supplere dette med elektroniske nyhetsbrev til gruppa foreldre/foresatte. Uansett – Norges Blinde blir et viktig blad også for oss fra årgang 106!

Eli Vogt Godager

«Fra Assistanse til Blindeforbundet»

– Hva kan vi vente oss i Troms fylke?

Da er det bare dager igjen til vi får visshet om «Assistanse» skal få lov til å bli en del av Blindeforbundet. I forbindelse med en evt. innlemmelse har jeg vært nysgjerrig på hva Blindeforbundet i Troms, som er vårt fylke, har å tilby sine medlemmer.

Jeg snakket med Asgeir Karl Larsen som er fylkessekretær, og han orienterte meg om aktiviteter og hvordan oppslutningen har vært rundt disse.

Det har vært litt lavere oppslutning enn tidligere. En hard kjerne av medlemmer har vært aktive, og ved frafall av 3 personer har aktiviteten blitt avlyst. De har begynt å sende invitasjoner på SMS til 44 personer som er registrert på medlemslisten deres.

Dette har fungert mye bedre, siden de da opplever å nå ut til flere medlemmer.

Blindeforbundet i Troms har planlagt aktiviteter tidlig på året slik at de kan søke fysak- midler. Disse midlene finansierer all aktivitet og gjør at de kan gi et lavterskel-tilbud pluss

Bilder:

T.v: Padlekurs på Hillesøy
T.h: Klatreklubben i Skibotn.
Klatreklubben "Rett opp" består av funksjonshemmede personer fra blindeforbundet og handicap-forbundet

et tilbud med «fres over» til sine medlemmer. F.eks. er «Ti på topp» turer et slikt tilbud. Blindeforbundet engasjerer ledsagere som har bil. Disse henter og følger personene på tur og kjører de hjem igjen etterpå. Ledsagerne får dekket km-godtgjørelse via fysak-midler.

Blindeforbundet har også hatt et samarbeid med Ishavsbyen friluftsråd. De har stilt med guide på en tur til Malangen for å se på en gammel sag, og ornitolog for å se på fugler.

Her er et lite klipp fra Blindeforbundets program fra mai til desember.

Blindeforbundet i Troms ønsker å invitere alle Assistanses medlemmer i fylket til et møte om videre samarbeid og aktiviteter etter Blindeforbundets landsmøte i slutten av september (med forbehold om flertall). Jeg håper så mange som mulig vil prioritere dette møtet, slik at ungene og ungdommene våre får ta del i og være med å planlegge videre aktivitet i 2012. Uansett om bør vi ta del i den positive aktiviteten som Blindeforbundet i Troms organiserer i dag.

På vegne av styret i Assistanse
Sissel-May Berntzen

Mai 14/5 9-11/5 27-29/5	Fugletitting i regi av Ishavskysten Friluftsråd Busstur til Haparanda/IKEA, arr. er Blindesakslaget og NBF Troms Felles årsmøte i Harstad sammen med Finnmark og Nordland. 40 års jubileum !
Juni 25/66 Uke 25	Kanopadling i Malangen, NY! påmelding innen 17.6 10 på topp i Tromsø, Lenvik og Harstad og Nordreisa Positiv Fritid, ansvarlig er Nordland
Juli	10 på topp i Tromsø, Lenvik og Harstad og Nordreisa
August 27-28/8	10 på topp i Tromsø, Lenvik og Harstad og Nordreisa Klatrehelg i Skibotn
September 2-4/9 14/9 17/9	10 på topp i Tromsø, Lenvik og Harstad og Nordreisa Friluftshelg på Hillesøya Helleristningstur til Balsfjord og museumsbesøk i Ausfjord Sliteren fjelltur, ikke så slitsom som det høres ut for, men tar 4-5 timer.
Oktober 29/10	Lefsebakekurs NY!
November 5/11 25-27/11	Grottebadet, Høstmøte med julebord.
Desember	

Forbehold om endringer. Alle påmeldinger til kontoret: 77685190 eller 41491439.
E-post troms@blindeforbundet.no

Nye hefter fra Huseby

RÅD OM LAPPBEHANDLING

Foreldre som kommer fra sitt første besøk hos øyelegen med beskjed om at barnet deres må begynne med lapp, har ofte mange ubesvarte spørsmål. Dette veiledningsheftet inneholder enkle råd til foreldre og personale i barnehage og skole som skal gjennomføre en lappbehandling.

Det er viktig å ta hensyn til at barnet kan ha nedsatt syn med lappen på og velge aktiviteter slik at barnet bruker synet aktivt på nært hold.

Aktiv lappbehandling gir ofte et godt resultat. Heftet er skrevet av synspedagogene

Kari Gomnes og Hilde Tvedt Ryen.

BEGYNNEROPPLÆRING I GITAR FOR ELEVER SOM ER BLINDE ELLER STERKT SVAKSYNTE

Gitarheftet er skrevet for lærere som skal undervise i gitarspill i grunnskolen, og som har en blind eller sterkt svaksynt elev i klassen. Heftet kan også brukes i andre sammenhenger der synshemmede skal lære å spille gitar, for eksempel i kulturskolen.

Intensjonen med heftet er å gi praktiske og enkle råd om hvordan undervisningen kan tilrettelegges slik at blinde og sterkt svaksynte når kompetansemålene for faget musikk. Hovedvekten er lagt på akkord- og gehørspill.

Forfatter: Edvart Sæter,

Utgiver: Huseby kompetansesenter, År: 2011

“Braille – my musical language”

Sakset fra: www.statped.no/huseby

Solveig Marie Oma fra Trondheim er en av tre musikere som er med i en video som **NOTA (Nationalbibliotek for mennesker med læsevanskeligheter) i Danmark har laget. De tre musikere bruker punktskriftnoter.**

Videoen er laget for å rette fokus på bruk av punktskriftnoter, og hva det betyr for de tre blinde musikere å ha tilgang til noter på lik linje med seende. Videoen har fått navnet ”Braille – My Musical Language”, og Solveig Marie blir intervjuet om sitt forhold til punktskriftnoter, og hun spiller også piano på videoen.

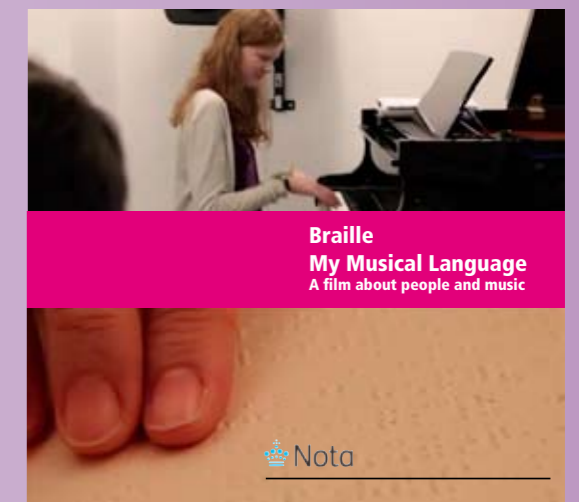
Solveig Marie har fått sin opplæring i punktskriftnoter ved Huseby kompetansesenter, som har et nasjonalt ansvar på dette området, og som er det eneste stedet i Norge som tilbyr slik opplæring.

Innslaget med Solveig Marie ble filmet da hun var på MusikkCamp på IBOS (Instituttet for blinde og svagsynede) i København 2010. MusikkCampen, som også skal arrangeres i oktober i år, er et samarbeidsprosjekt mellom IBOS, Huseby kompetansesenter, Specialpedagogiska skolmyndigheten, avd Syn, i Stockholm, og Keskuspuisto Ammatiopisto (tidligere Arlainstituttet) i Helsinki.

Det er synshemmet ungdom i Skandinavia som blir invitert til MusikkCampen, og i år skal synshemmede musikere fra Island være med for første gang. De fikk vite om

MusikkCampen da en gruppe fra kompetansesenteret for syn på Island deltok på et kurs i punktskriftnoter på Huseby kompetansesenter i vår.

Campen finansieres med midler fra Nordisk Kulturfond. Videoen ”Braille – my musical language” kan du se på YouTube

Proessen fram mot integrering i Blindeforbundet

I slutten av september er det landsmøte i Norges Blindforbund. Der faller den endelige avgjørelsen om Assistanses fremtid som organisasjon, gjennom at nødvendige vedtektsendringer skal behandles. Forhåpentligvis blir det slik at vi som foreldre/foresatt kan være ordinære medlemmer med fulle rettigheter og plikter i Blindeforbundet fra 01.01.12.

Det er viktig dette med plikter. Hvis vi ikke fyller vår plikt som aktive medlemmer i Blindeforbundet både sentralt og lokalt vil "foreldrestemmen" bli svak og vanskelig å høre. Vi må sammen være med på å sette preg både på aktivitetene og på den politiske agendaen i Blindeforbundet. Vi må gi barn og unge med synshemning en stemme – vi må fortsatt være foreldrestemmen.

Assistanse har satt krav for overgangen, dvs vi har viktige tradisjoner og behov vi vil jobbe for å gjennomføre i nye rammer:

- Utgivelse av en form for informasjonsblad fire ganger i året. Dette vil være det vi i dag kjenner som Notater. Dette vil trolig finne sin form gjennom stoff i Blindeforbundets medlemsblad "Norges Blinde". En fordel ved en slik løsning er at vi når ut med kunnskap om barn, unge og foreldres situasjon til alle medlemmer i Blindeforbundet. Viktig i seg selv.
- Gjennomføring av fylkes/regionsamlinger (familiesamlinger) i samarbeid med Blindeforbundets fylkeslag. Hurdal syns- og mestringssenter er allerede booket for 2 helger i 2012.

- Gjennomføring av foreldrekurs årlig er kanskje vår aller sterkeste tradisjon. Etter gjennomføringen av kurset i 2011, starter vi opp planleggingen av 2012. Dette skal vi få til. Hurdal syns- og mestringssenter vil etter all sannsynlighet bli vårt nye "hjem".
- Som gruppe er det viktig at vi går aktivt inn i arbeidet for å styrke Samfunnspolitisk avdeling i Blindeforbundet det interessepolitiske arbeidet som handler om barn og unge med synshemming.
- Samarbeide om rekrutterings-, informasjons- og kunnskapsformidlingsarbeid. Ett eksempel på dette er at Blindeforbundet nå, høsten 2011, har startet arbeidet med et informasjonshefte om hvordan det er å være synshemmet og skoleelev. En representant fra oss bidrar inn i dette arbeidet.

Vi er spente og tror dette går veien. Men ingen avgjørelser skal tas for gitt, før de demokratiske prosessene har gått sin gang.

Når du leser Notater 3/2011 er nok avgjørelsen fattet og du informert.

Se for øvrig artikkel av Blindeforbundets Sverre Fuglerud side 5 i Notater.

Skriveleir 4 - en stor begivenhet er over

Faktarute:

NLB ved barne- og ungdomsbibliotekarene Eli Frisvold og Ingvild Aanensen arrangerte i august en ukes skriveleir for synshemmet ungdom på Huseby kompetansesenter. Det har tidligere blitt arrangert skriveleir i 2005, 2007 og 2009, så dette var fjerde skriveleir, og den ble om mulig en enda større suksess enn de foregående.

For fjerde gang i NLBs historie samlet en gjeng skriveglade ungdommer seg til ei uke med inspirasjon, tilbakemeldinger fra flinke forfattere og hverandre, og ikke minst med mye sosialt samvær

Denne gangen deltok i alt ni jenter og fire gutter i alderen 17-24 år på NLBs svært populære og suksessrike skriveleir. På Huseby Kompetansesenter i Oslo

ble det denne uka i august produsert tekster som slo tilhørernes latterdører på vidt gap, men også tekster som åpnet tårekanaler og ga stort rom for ettertanke.

Årets svært flinke og inspirerende kursholdere var forfatterne Linda Gabrielsen og Hanne Ramsdal.

De stilte opp med spennende skriveoppgaver, konstruktive tilbakemeldinger og ikke minst evnen til å engasjere og inspirere deltagerne. I løpet av uka fikk deltagerne mulighet til å skrive tekster ut ifra mange ulike tema, som deres egne navn, inspirerende mennesker de har møtt, og tekster skrevet ut ifra titler diskutert i plenum. Deltagerne ulike måter å tolke oppgavene på gjorde det enda mer interessant og lærerikt å gå gjennom tekstene og gi hver enkelt tilbakemelding etterpå.

En av dagene kom lydmann Nils Jakob Langvik på besøk, og måten å tolke lydbilder på, hvordan lage et godt hørespill, og generelt hvordan jobbe med lyd, ble ivrig diskutert. Deltagerne fikk mulighet til å skrive tekster ut ifra ett bestemt lydbilde, og å skrive en fortsettelse av starten på en radiogrøsser denne dagen.

Også på ettermiddagene og kveldene stod spennende opplevelser for tur. For uten en lærerik og koselig tur til Hovedøya og en morsombadetur til Fornebustran-

da, beåret forteller Marit Hallen leiren med sitt besøk. Denne kvelden ble brukt til å utvikle deltagerne fortellerteknikk.

En annen kveld kom filmregisør Petter Næss, som fortalte svært engasjerte deltagerne litt om prosessen fra bok til film.

Mot slutten av uka ble selve skrivekurset avsluttet med innlesingen av skriveleir 4-lydboka. Deltagerne leste inn de tekstene de ble mest fornøyde med i NLBs studio, og om ikke lenge blir denne boka tilgjengelig som utlånsbok hos NLB.

Skriveleir 4 ble avsluttet med en flott avslutningsfest, med god mat, morsom underholdning og mange fine taler fra både deltagerne, ledsagere og forfattere.

Denne skriveleiren vil nok bli husket som en uke full av inspirasjon, samhold og skriveglede. Nå gjenstår det bare å se fram til at skriveleirlydboka blir ferdigprodusert, og å begynne planleggingen av skriveleir 5!

Rapport fra NLB's skriveleir

Av Kasper Godager Hvalsengen

Dette er en rapport om hvordan jeg hadde det på skriveleiren på Huseby i år. Det var en fin skriveleir, fordi vi skrev mange tekster og fordi vi var på utflukter til Hovedøya og operaen i Bjørvika. Noe av det som skjedde der var at jeg satt på taket av operabygningen.

Dessuten så vi filmen Maskeblomstfamilien. Det var en ganske brutal film om en gutt som heter Adrian, og faren hans dør. Søsteren hans, Emilie dør også, og moren hans kommer på sykehus. Da tar tanten til Adrian seg av ham, og hun er ikke så grei mot ham. Adrian har det dårlig på skolen også, bl.a fordi han blir mobbet. Men selv om filmen var brutal, likte jeg den likevel.

Jeg snakket også med de andre deltakerne på skriveleiren. Vi snakket bl.a om bøker og forskjellige innlesere. Vi snakket om Ingard Kristiansen som leser inn Bert og brødrene og Bert og Becka boys. En av deltakerne fortalte om en gang hun var syk, og spurte etter bøker fra NLB. Så fikk hun lydbøker fra NLB, og den første hun oppdaget het Veronika vil dø.

Den siste kvelden var det fest, og så gjorde vi hva vi ville. Jeg og noen andre satt i et rom, og det var noen voksne der også. Jeg sang sanger, for eksempel en av sangene til Cornelis Wresvijk. Den begynte sånn: I nat jag drømte noget som jag aldri drømt førut. Jag drømte det var fred på jord og alla krig var slut. Eli Frisvold

syntes også at det var en fin sang, og hun var med å synge den.

Jeg synes det har vært en fin skriveleir, og noe av det jeg har lært på leiren er at jeg kanskje ikke bør bruke etternavn på personer i bøkene jeg skriver hvis det er personer som finnes på ordentlig.

En sommer er over....

Av Linda og Ivar i BUA

Nesten 50 barn i alderen 6-12 år hadde en uforglemmelig uke på barneleir i sommer. På Ungdomsleiren var det hele 74 deltagere fra 13-18 år! UngUke hadde 50 deltagere fra 8-35 år. Hurdal syn- og mestringssenter blir nytt, flottere og større, derfor var vi hos naboen - Haraldvangen. Vi ble tatt godt imot og hadde det like gøy som vi pleier. Atter igjen vil vi bare si; TUSEN TAKK for at vi får låne de flotte barna og ungdommene deres denne sommeruken hvert år!

En av årets nyheter i programmet var bueskyting, noe som falt i smak for denne gjengen

Hva er vel de to små vannflaskene til Linn Jåthun når William Skauen har en hel bøtte full av vann.

Her er det langt ned! Tonje Irene Holt i full konsentrasjon

Fornøyde smil på både store og "små"... :) Mikkel D. Nygaard til venstre og Niklas Ludvigsen til høyre

Fornøyde jenter som skal overnatte under åpen himmel :) Ingvild Bye og Thea Sofie Svendal

Taubanen

Den mobile klatreveggen. Her er det Thea Ødegaard Berger og Emil Hesmyr som er på vei til topps

Bestevenner synger "bestevænna" under Grand Prix. Marissa Dammen og Henriette Nykås.

Historisk familiesamling i Nord-Trøndelag

Tekst og foto: Karen Marie Oma

Første helga i september reiste 22 stykker til Laberget leirsted ved Skogn i Nord-Trøndelag. Vi var medlemmer fra seks forskjellige familier og for første gang var vi samlet både foreldre og barn med synshemming. For Trøndelag Assistanse og for Blindeforbundet Sør-Trøndelag var dette en historisk begivenhet. Blindeforbundet Nord-Trøndelag håper vi å få med oss etter hvert.

Vi var kjempeheldige og fikk sol og fin temperatur. Laberget er et enkelt og rusfritt leirsted rett ved fjorden. Fredag kveld ble brukt til å prate og til å se landskamp i fotball.

Lørdag dro de fleste i leid buss til Ogndal Racing Park ved Steinkjer. Her fikk vi en herlig og uforglemmelig dag med så mye Gokartkjøring som hver enkelt ønsket og maktet. Det var spennende å se på fra sidelinja også. Artig og intenst var det å frese av gårde i de lave doningene, godt sikret med firepunktsbelte, hjelm og nakkestøtte.

Dagen skiftet mellom kjøring, vaffelspising, kaffe, te og brusdriking, mer kjøring og så gryterett med ris og salat. Deretter heiv de ivrigste seg på ny i kartene. Her var det om å gjøre å kjøre forbi så mange som mulig eller cruise av gårde i eget tempo og bare nyte fart og frihet. Racing Parken har også tvillingkart, fin for den som bare ville sitte på eller som var for ung til å kjøre sjøl. Det var tid nok til å ha banen ei stund for bare tvillingkartene.

Noen var uheldige og kjørte seg ut på gresset. Da kom eldstegutten i familiebedriften løpende for å skyve kartet på rett kjøl. Mor sjøl kokte mat til gjestene og minstejenta syklet på barnehagesyklene som sto utenfor banen. Det er et ektepar med seks barn som driver Ogndal Racing Park. De er godt kjente med tilrettelegging for forskjellige funksjonshemninger. Banen er stor, oversiktig og utendørs.

Vel tilbake på Laberget fikk vi hjemmelaget pizza. Noen ville se og høre Junior Grand Prix, noen spilte airhockey eller bordtennis i kjelleren. Klokka 21 hadde vi voksne samling med

diskusjon om hvordan vi ønsker å drive familiesamlingsarbeidet framover. Vi spurte om hva hver enkelt familie kan bidra med. Mange tanker og forslag kom fram. Barna og ungdommenes ønsker ble også skrevet ned. Det var lærerikt å høre om hvordan mulighetene til å reise bort og oppleve ting er ganske forskjellig for familier der foreldrene er synshemmede og for familier der barna er synshemmede. Felles for alle er at vi slapper av sammen med mennesker i liknende situasjon som oss sjøl. Og selv om vi som er seende foreldre kan fyke hit og dit med større lettethet, kan vi trenge ei samling for å sette av tid til for eksempel en hel dag med gokart. Våre to seende tenåringer syntes det var supert, vi hadde aldri satt av tid uten denne samlinga.

Søndag tilbrakte vi på leirstedet med robåter på fjorden og prat i sola. Noen spilte kubb på gresset og alle nøt ro og fred. Etter kjøttkakemiddagen ble de som skulle reise hjem med tog kjørt til stasjonen. De fleste av oss var hjemme i 16-tida og godt fornøyde med en aktiv helg

Søndagskos i sola

Heidi gledet oss med spilling

Far og sønn i tvillingkart

To fornøyde fedre

Glade folk ved blåskjellbankene

Omorganisering av Statped

Av Knut Ramberg, Direktør
Huseby kompetansesenter

Bakgrunn:

Stortinget behandlet kapittel 6 i melding til Stortinget nr. 18 (2010-2011) «Læring og felleskap», den 15. juni i år. Meldingens kapittel 6 omhandler «Det statlige støtteapparatet – spesialpedagogisk kompetanse for hele landet». Flertallet i Stortingskomiteen sluttet seg til meldingens kapittel 6 som sier at Statped skal omorganiseres fra 12 til ett flerfaglig Statped, regionalisert i 4 regioner.

Stillingen som ny direktør lyses ut i disse dager. De øvrige kapitlene i meldingen (barnehage, skolen, PPT, samhandling med andre mv) behandles i Stortinget den 18. november 2011.

Flerfaglighet og små brukergrupper

Stortingskomiteen sluttet seg til regjeringens forslag om flerfaglighet, samtidig som den tydeliggjorde små brukergruppers behov for spisskompetanse. Med flerfaglighet i meldingen menes en kombinasjon av:

- spisskompetanse på de ulike tradisjonelle fagområdene
- samarbeidskompetanse
- bred systemkompetanse
- ulike yrkesgrupper i samme virksomhet
- tverrfaglig samarbeid på tvers av fagtradisjoner
- samarbeid med andre statlige tjenester

I komiteens innstilling S 405 (2010 – 2011) kan en lese følgende om små brukergrupper: «Komiteen viser til at spisskompetansen om blinde og sterkt svaksyntes læring i dag er konsentrert på to av Statpeds sentre. Disse kompetansemiljøene er så små at selv en oppdeling fra to til fire ville svekke muligheten for faglig utvikling. Enkelte disipliner innen blindes læring er så spisskompetente at bare en eller to personer i Norge besitter kompetansen.

Etablert forskningssamarbeid med lokale høyere utdanningsinstitusjoner ville også kunne bli vanskeligere dersom miljøene skulle fragmenteres»

Prosjektarbeidet starter:

Utdanningsdirektoratet har fått oppdragsbrev fra Kunnskapsdepartementet slik at prosjektet «Nye Statped» kan begynne. Arbeidet skal prosjektorganiseres og deles i to faser. Prosjektperioden er til sammen på fem år. Første fasen er frem til 1. januar 2013.

I denne etableringsfasen skal ny ledelse for Statped være på plass og det skal utvikles et mål bilde for det Nye Statped som ser Stortingsmeldingens strategier, tiltak og føringer i sammenheng og gir retning for omorganiseringsarbeide.

Mål for den første fasen er at det er etablert en organisasjon med ny faglig profil og ny tjenesteprofil.

I neste fase - utviklingsfasen– skal det arbeides for at Statped skal bli en enda tydeligere og enda mer tilgjengelig tjenesteyter av spesialpedagogisk støtte. Statped skal gi tjenester på både individ og systemnivå og skal ha spisskompetanse på spesialpedagogiske fagområder som i dag. Det legges opp til brukermedvirkning i prosjektarbeidet.

Huseby og Tambartun i 2011 og 2012 - Kjente tjenester og vanlig drift:

I prosjektets etableringsfase vil Huseby og Tambartun sammen med de 10 andre kompetansesentrene fortsatt være 12 egne virksomheter og gi tjenester slik vi kjenner i dag. Fra 1. januar 2013 vil Huseby være en del av Statped Sørøst og Tambartun en del av Statped Midt.

En ganske vanlig dag på skolen

Av Hanne Dybvik Dahlsveen, elev i 3. klasse på videregående skole

Jeg våkner sakte men sikkert av alarmen på telefonen, en typisk Nokia standardsak. Jeg går inn i dusjen, og lar det varme vannet spyle bort kulden fra natten. Jeg kan ikke stå lenge, tenker jeg sløvt. Vel ute av dusjen, hiver jeg på meg klærne, før jeg spiser frokost. Det er klart for en ny skoledag. Jeg håper at dette blir en av de ok dagene, der læreren husker å forklare hva som skrives på tavla.

Bilen setter seg i bevegelse. Sjåføren snakker ikke så mye. Det gjør ikke noe, bare han finner veien. Jeg lytter til radioen som spiller en eller annen listepopp hit. Bilen øker farten, vi må altså være på motorveien. Radioen er ferdig med sangen, og humøret stiger, jeg skal på skolen igjen. På skolen blir jeg fulgt rundt, går litt på egenhånd, og får noen ganger et hei fra forbipasserende elever. I hodet går jeg gjennom dagens timeplan: engelsk, kor, musikkhistorie og samspill. Jeg nynner lavt på en sang som vi skal ha i koret. Bilen senker farten, men stopper ikke. Jeg skvetter nesten ut av bilselen da jeg hører min egen mobil ringe. «Hallo». «Hei» sier den blide stemmen til assistenten min. «Hvor er du nå»? spør hun. Fort tenker jeg igjennom turen, hvor vi har kjørt og hvor vi kan være. «Jeg tror at jeg snart er fremme, men du kan få snakke med sjåføren», svarer jeg, «han kan forklare hvor vi er».

Jeg snur meg mot taxisjåføren og sier «det er læreren min som vil snakke med deg». Han sukker, og lager en lyd - noe midt imellom ok og uff. «Hei», sier sjåføren. Jeg hører den dempede stemmen til assistenten min igjennom telefonen. «Jeg er der snart nå, men jeg finner ikke adressen», fortsetter sjåføren, «jeg er på Høle». «Å - er det der skolen er? Herregud, da beklager jeg», fortsetter sjåføren. Utrolig hvor god man kan bli til å lyve tenker jeg. Sjåføren høres ikke ut til å mene noe av det han sier. Han gir meg telefonen tilbake igjen. «Hei», sier assistenten min igjen. « Dere har visst havnet litt feil, Du er på Høle, som ligger omtrent 20 minutter forbi skolen. Jeg har forklart sjåføren adressen til skolen, så bare kom når du kommer. Jeg skal gi beskjed til engelsklæreren din». «Takk for det, da snakkes vi». Jeg legger på.

Turen til skolen forløper ikke så taust nå. Sjåføren vil nok rette opp inntrykket, og beklager seg flere ganger. Vel fremme på skolen følger en fantastisk løpetur opp tre etasjer, før jeg kommer meg til det som skulle vært engelsktime min, det vil si nå er det bare 10 minutter igjen av timen. Jeg slipper heldigvis fravær for timen. Det er jo tross alt ikke min feil at jeg havna langt ute på bondelandet.

Lunsjen går greit. Jeg sitter i kantina sammen med resten av den vanlige gjengen. På skolen min går det også andre elever med spesielle behov. Vi har en veldig fin tradisjon: vi spiser lunsjen vår sammen. Praten går løst mens vi spiser.

Da lunsjpausen er slutt, er jeg på vei mot det store rommet der vi har korsang. Jeg blir plassert mellom sopran- og altstemmen. Oppvarming og så starter vi. Øvelsen forløper som normalt. Assistenten min går. Hun kommer som vanlig tilbake 5 minutter før timen er slutt. Ved og snike seg inn 5 minutter før slutt, får hun hentet meg, samtidig som hun får nyte korsangen.

Neste time er musikkhistorien, hvor vi lærer om musikalske virkemidler i renessansen.

Dagens siste time, er samspill. Samspill er nokså likt kor-undervisning. Bortsett fra at i samspill er vi samlet elever som har sang som hovedinstrument.

I taxien på vei hjem tenker jeg at livet er jammen ikke så verst. Jeg synes det er viktig at dersom det oppstår problemer bør man få løst de fortest mulig. Livet blir det man gjør det til. Man må kunne se lysene i den ellers så mørke tunellen.

Oversikt over aktuelle rettigheter og muligheter

Når man har et synshemmet barn er det ofte en jungel av ulike "ordninger" å forholde seg til, og derfor også mange spørsmål. For at alle skal ha en enkel oversikt over hvilke ordningar som gjelder tar vi inn en enkel oversikt i Notater. Vi vil la den være en fast spalte, ingen vet når man plutselig lurer på noe.

Oversikten er også lagt ut på våre nettsider.

Oversikten er utarbeidet av **Elin M. Larsen**, tidligere leder i Assistanse.

Aktuelle stønader i Folketrygda for barn med synshemming

Krav skal vanlegvis settast fram gjennom NAV lokalt, dersom anna ikkje er nemnt. Der vil ein og få kravskjema og nærare informasjon. NAV si heimeside: www.NAV.no
NAV sin servicetelefon: 810 33 810

Fysikalsk behandling

Folketrygdlova § 5-8.
Folketrygda dekker i hovudsak fysikalsk behandling for blinde og svaksynte.

Terapiriding

Folketrygdlova § 5-22.
Det blir gitt bidrag til terapiriding på visse vilkår. Eigendel.

Bidrag til briller

Folketrygdlova § 5-22.
Visse tilstandar gir barn under 18 år rett til bidrag til delvis dekning av utgifter til briller. Øyenlegen skriv automatisk erklæring til dei det gjeld.
Søknad til NAV Hjelpemiddelsentral Vest Agder.

Grunnstønad

Folketrygdlova § 6-3.
Grunnstønad skal heilt eller delvis

dekka varige og nødvendige ekstrautgifter som skuldast funksjonshemminga. Dette kan vera ekstra utgifter til transport, ekstra slitasje på kler og sengetøy, hald av førarhund, osv. Ekstrautgiftene skal dokumenterast. 6 ulike satsar.

Med "varige" meines minst 2 til 3 år. Med "ekstrautgifter" meines ekstra utgifter som ein funksjonsfrisk ikkje har. Det blir m.a. ikkje gitt grunnstønad til eingongsutgifter, legemiddel, eigendelar for helsetenester, utgifter til barnehage.

Hjelpetønad

Folketrygdlova § 6-4.
Hjelpetønad skal dekke utgifter til tilsyn og pleie (inkludert meirosorg og meirstimulering) i heimen. Det må føreligga eit ekstra og varig hjelpebehov som er tydleg mykje meir omfattande enn for funksjonsfriske. 4 ulike satsar, 3 av desse er berre for barn under 18 år.

Utvida rett til omsorgspengar

Folketrygdlova § 9-6.
For arbeidstakar som har omsorg for funksjonshemma barn under 18 år kan det gis omsorgspengar inntil 20 dagar pr. år (40 dagar for einslege forsørgjarar) på grunn av nødvendig tilsyn under sjukdom. Utvida rett må førehandsgodkjennast av NAV.

Opplæringspengar

Folketrygdlova § 9-13.
Det blir gitt opplæringspengar til den som har omsorg for funksjonshemma barn (også utover 18 år) under nødvendig opplæring ved ein godkjend helseinstitusjon eller ved deltaking på foreldrekurs ved eit spesialpedagogisk kompetansesenter.

Tekniske hjelpemiddel

Folketrygdlova § 10-7.
På visse vilkår kan ein få låna ulike hjelpemiddel som skal avhjelpa funksjonshemminga. Aktuelt for synshemma er til dømes luper, kikert, lese-tv, kvit stokk, klokke, datautstyr, osv. Krav gjennom Hjelpemiddelsentralen i fylket ditt.

Tolke- og ledsagarhjelp for døvblinde

Folketrygdlova § 10-7.
Døvblinde kan få nødvendig hjelp til å fungera i dagleglivet, i samband med medisinsk behandling, utdanning og arbeid. Krav gjennom Hjelpemiddelsentralen i fylket ditt.

Lese- og sekretærhjelp

Folketrygdlova § 10-7.
Til synshemma som treng hjelp til å fungera i høveleg arbeid, opplæring eller arbeidstrening, gjennomføra utdanning, deltaking i organisasjonsverksemd, politisk eller sosialt arbeid og for å fungera i dagleglivet. Stønad blir gitt innanfor eit avgrensa timetal avhengig av kva aktivitet det gjeld. Krav gjennom Hjelpemiddelsentralen i fylket ditt.

Andre aktuelle stønader - (blir forvalta av kommunen):

Støttekontakt

Lov om sosiale tenester § 4-2, bokstav c. Ta kontakt med Servicesenteret i kommunen din.

Omsorgsløn

Lov om sosiale tenester § 4-2, bokstav e. Ta kontakt med Servicesenteret i kommunen din.

Avlastning

Lov om sosiale tenester § 4-2, bokstav b. Ta kontakt med Servicesenteret i kommunen din.

Assistanse har følgende informasjonsmaterieell det er mulig å bestille:

- Hefte: *Er det noe galt med øynene? : Tanker og følelser ved å få og ha et barn med synshemming*
- Hefte: *Søsken i fokus : Å vokse opp med en bror eller søster som har nedsatt syn eller annen funksjonsnedsettelse. (Utgitt av Nasjonalt kompetansesenter for læring og mestring i samarbeid med Assistanse og Huseby kompetansesenter)*
- *En skole for alle - også for svaksynte og blinde. (Gitt ut av Norges Blindforbund.)*

I tillegg finnes følgende:

- *Informasjonsbrosjyre om Assistanse, interesseforening for barn og ungdom med synshemming*
- *Postkort og plakat fra Assistanse, interesseforening for barn og ungdom med synshemming*

KLIPP UT

Bestillingslipp - innmeldingsblankett

2

Ja, jeg vil gjerne bestille følgende:

- Temahefte: *Er det noe galt med øynene? (gratis)*
- Temahefte: *Søsken til synshemmede barn og unge (gratis)*
- En skole for alle - også for svaksynte og blinde (gratis)*
- Informasjonsbrosjyre, plakat, postkort*

Jeg/vi ønsker å melde oss inn i Assistanse, interesseforeningen for barn og ungdom med synshemming.

- Familiemedlemskap (2 voksne) kr 400,-*   *Enkeltmedlemskap kr 250,-*
- Støttemedlemskap inkl. Notater kr.300,-*   *Abonnement på Notater kr. 200,- (gratis for medlemmer)*

Navn ..... Telefon .....

Adresse ..... E-post .....

Poststed ..... Postnr.....

Slippen kan klippes av og sendes eller fakses til Assistanse, interesseforeningen for barn og ungdom med synshemming. Sposveisgt. 10, 0345 OSLO

Tlf 22 56 88 24, Faks 22 56 88 28
Epost: kontor@assistanse.no
Hjemmesider: <http://www.assistanse.no>

RETURADRESSE:
Assistanse
Sporveisgt. 10, 0354 Oslo

FORMÅL:

- ASSISTANSE** er en likemannsforening for foreldre og andre foresatte til synshemmede barn.
- ASSISTANSE** arbeider for å ivareta barnas interesser og rettigheter.
- ASSISTANSE** arbeider for at foreldre og andre foresatte skal få kjennskap til offentlige støtteordninger og andre hjelpetiltak.
- ASSISTANSEs** fylkeslag samarbeider med myndigheter, skoler og andre institusjoner.
- ASSISTANSE** arbeider for at samfunnet skal legge forholdene best mulig til rette for en god fremtid for våre synshemmede barn.
- ASSISTANSE** skal arbeide for at behovene til synshemmede barn og ungdom og deres foreldre blir kartlagt og dokumentert.
- ASSISTANSE** arbeider også for å ivareta interessene til synshemmede barn med tilleggsfunksjonshemminger.

HVORDAN ARBEIDER VI?

- ASSISTANSE** ble startet i 1970.
- ASSISTANSE** arbeider for å synliggjøre synshemmede barn og unges behov og muligheter og vi arbeider aktivt for å formidle våre erfaringer som foreldre/foresatte.
- ASSISTANSE** har etablert et systematisk foreldresamarbeid (erfaringshjelp- og likemannsutvalget) – der det er mulig å lære av hverandre og kanskje finne svar på spørsmål en lur på.
- ASSISTANSE** har fylkeslag i de fleste fylker.
- ASSISTANSE** avholder hvert år foreldrekurs. Her samles foreldre fra hele landet til faglig påfyll og viktig erfaringsutveksling.
- ASSISTANSE** gir ut medlemsbladet Notater, 4 ganger i året.

PORTO

ASSISTANSE

Interesseforeningen for barn og ungdom med synshemming

*Sporveisgt. 10
0354 OSLO*